

ta. Miért? Rejtély. Máskor a Margit híd és a Lánchíd a divatos. Miért? Ez is rejtély. Alig van nap, amikor valaki ne ugranék a Dunába, de – ismétlem – a halálos ugrások nagyon ritkák. Még a Turul madárról való ugrás se feltétlenül halálos.

– Mit tesznek a kimentettekkel?

– A mentőházba viszik, ahol a dunai őrk első segílyt nyújtanak, azután lepedővel szárazra törlik őket, pokrócokkal betakargatják. Közben telefonálnak a mentőknek. Kórházba kerülnek, a dunai kapitánysághoz, vagy az öngyilkosok életvédelmi osztályához.

– Kapnak valami jutalmat az életmentő rendőrök?

– Minden megmentett életért huszonnégy pengőt.

Nem sok. De vegyék figyelembe, hogy azok, akiket megmentettek, a tulajdon életüket még ennyire se becsülték, már egy fabatkát se adtak volna érte ...

1930. július 2., szerda, 6. old.

A kánikula arany-panorámája

Mozgóképek az utcáról, a szobákból,
az uszodából – Sárga idill

Hajdan meleg volt, kutya-meleg, kánikula. Ma hóhullám van, fagyhullám, drágasági és olcsósági hullám. Hóhullámon vágatunk.

Valaha a hőségről beszéltek. Ma száz százalékos melegről. Budapesten mindent százalékokban fejeznek ki. Van száz százalékos barátság és száz

százalékos szerelem. Rómeó például száz százalékos szerelemmel szerette Júliát.

Reggeltől estig szapulják ezt az áldott, érlelő meleget, ezt a lustító kánikulát, pedig nem érdemli meg. Fölszabadít bennünket, felelőtlené tesz, visszaadja gyermekkorunk tétlen boldogságát. Pompás ürügy arra, hogy ne dolgozzunk. Nem érünk rá. Tudniillik a meleget kell szidnunk.

Mi nem félünk tőle. Amikor legjobban izzik az ég, és a város s a házak falai úgy okádják ránk a tüzet, mint a kohók, kimegyünk, hogy gyönyörködjünk a kánikula arany-panorámájában.

Először az tűnik föl, hogy sehol sincs napernyő. A napernyő kiment a divatból. Miért? Mert a nap divatba jött.

De haladjunk rendre. Kezdjük el a seregszemlét.

•

Kit és mit látunk az utcán?

Úrvezető, fején nemezkalap, vastag szarvasbőr kesztyű, ingujjban.

Színművész, harisnya nélkül, magas sarkú topánban, melyben alig-hogy biceg, ujjnyira kipingálva. Verejtékezik a zsíros festék alatt.

Péklegény papucsban. Minden ruhája egy szellős alsónadrág.

Nénike a templom lépcsőjén csoszog föl, vállán sál, feje fekete kendővel van bebugyolálva. A szegénység magával hordja mindenét, ami van, télen-nyáron egyformán. Az öregség pedig didereg, még júliusban is.

Parókás öregúr, legényesen. A halott vendéghaj száraz, mint a puskapor, s a paróka vászonalapja szinte tüzet fog, alatta pedig – őszintén és becsületesen – izzad egy kopasz fő.

Fehér bundás kuvasz, téli bundájában, melyet elfelejtett a szűcsnek adni, kiölti hosszú, rózsaszín nyelvét, mely egy sonkaszelethez hasonlít, s liheg. Utána egy leberetvált pincés, melynek bőrét csípi a forró nap.

Szerelmespár a déli harangszónál találkozik, s a mellékutca lapos oldalán ölelkezik. Fáznak a magányukban. Melegítik egymást.

Száztíz kilós hölgy, fűzőben, fekete selyemruhában egy debella, kiről arany ékszerek lógnak, súlyosan. Legalább másfél kiló.

Kéményseprő, koromfekete, aki – tudvalevőleg – elnyeli a nap összes sugarait. De mikor elhaladunk mellette, épp oly meleg van, mint egyebütt.

A sárgabarack virágnál is édesebb illata a piacon mindent túlkiabál, holt az autóbuszok benzinszaga ugyancsak felesel vele.

Kamaszfiúnak eleredt az orra vére a hőségtől. Álláról csöpög a vér a tornaingére, a fehér nadrágjára. Olyan, mintha kiirtotta volna családját.

Kis munkáslány a külváros egy utcáján fürdőtrikóban egymaga táncol a porban.

Árva ló, szekérbe forva, talán az utolsó ló a világon, a földig lógatja hosszúkás, sovány csontváz-fejét. Egy haldokló galamb, egy világfájdalmas költő nem ily megindító.

Gyerekek kuporodnak az öntözőkocsi alá, ingyen zuhanyt vesznek, visongva. A vízvezeték járdaszáját kinyitják, vastag vízoszlop bugyog föl, s körülállják a kicsinyek, nagyok, hogy távolról ruhájukra, arcukra hulljon az áldott permeteg. Így imádják a vizet, a szent vizet.

A klinika kertjében, vasrácsok mögött, frissen operált betegek, vattába pólyált fejjel, turbánosan, még véres fejsebbel pihegnek. Nem érzik a meleget. Sápadtan, mosolyogva tekintenek a gyógyulás felé.

Mi történik benn a szobákban?

A leeresztett redőnyök mögött, a homályban, kereveteken, ágyakon fekszenek a hőség finnyásai, homlokukon, szívükön hideg borogatással. Lázuk van. A lázukat ezúttal nem a hónuk alatt mérték, hanem az ablakhőmérővel.

Csukott ablaknál hivatalnokok körmölnek, lüszter karvédővel. Egy öreg díjnoknak mind a két fülében vatta van. Amikor belépünk, idegesen rivall ránk: „Tessék becsukni az ajtót. Léghuzam van.”

Sebész vatta-álarccal, gumikesztyűben, gumiköpenyben operál. Homlokáról gyöngyözik a verejték. Pokolian szenved. Sokkal inkább szenved, mint a beteg, akit operál, mert az alszik. Aki két napig ilyen gumiruhában marad, az – amint a tudomány kimutatta – meghal, mert bőre nem kap levegőt.

•

Az uszodákról mit jelenthetünk?

Itt a kabinok korhadt deszka-szaga, a lécpadló párája illatosítja be a levegőt. A testek feketék, bronzosak, lávakő színűek, gipszfehérek, a márvány minden árnyalatával. De az uralkodó szín a sárga.

Sárga verőfény csorog, mint valami aranyfürdő, mely megbarnítja a halovány arcképeket. Sárga a homok. Sárga szemüveg az orrokon. Sárga a sör is, mely rengeteg mennyiségben fogy, sárga rézcsapról fröccsen és hűsen, csiklandozva szalad le a szomjas gégeken. Kívülről vízzel hűtőznek, belülről sörrel borogatják magukat. Több sör kotyog a gyomrokban, mint víz a medencében.

Lenszőke csecsemő pecsenyévé égett. Aranyos kisbaba a lépcsőn, mezítelenül, minden öltözéke egy aranylánc, aranyéremmel. Szeplős fruska életnagyságú gumikrokodil hátán, mellette az udvarló – mint Lohengrin –

gumihattyúval úszik. Egy kopasz, görnyeteg tőzsdés a vízben. Az egészen a vízben van, szegény.

Egyébként csönd, forró csönd ...

-i.

1930. július 6., vasárnap, 8. old.

Érettségizett háztartási alkalmazottak

Nyári látogatás a cselédszerzőnél –
Az úriasszony állást kér, a szobalány
méltóságos asszony lesz ...

Most, amikor a parasztlányok mezei munkát végeznek, a szőlőkben kötöznek, másodszor kapálják a kukoricát, benézünk egy cselédszerzőhöz, hogy mit művelnek ebben a forró nyárban azok a leányok, akik már régen elszakadtak falujuktól, s legfőlebb álmukban hallanak pacsirtaszót, legfőlebb álmukban aratnak, szednek markot.

Körös-körül falócák futnak a falak mentén ebben a négyszögű helyiségben, s ezeken ülnek a helyre várakozó leányok, békésen egymás mellett, mint valami óvodában. Legtöbbnek nyírt a haja. Mind kalapot visel. Halkan beszélgetnek egymással.

A cselédszerző legalább olyan lélekismerettel, tapasztalattal, ötletességgel rendelkezik, mint némely színpadi szerző. (Ezért röviden csak szerzőnek nevezzük.)

Ezt mondja: